

॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ परपरिग्रहाः पराधीनाः ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ चक्रं प्रतापः ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ इति द्रोणपर्वणि टीकायां चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४४ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ तदवस्थ इति ॥ १ ॥ २ ॥ हे पुंडरीकाक्ष स जयद्रथस्त्रिषु धर्मेषु वर्तते इति श्रूयते के पुनस्ते त्रयो धर्माः अत्रोच्यते यदियुध्यमानो ह

पुत्रमिच्छामि भगवन् यो निपात्य शिनेः सुतं ॥ मध्ये राजसहस्राणां पदाह न्याच्च संयुगे ॥ १७ ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सोमदत्तस्य पार्थिव ॥ एवमस्त्विति तत्रोक्त्वा स देवोतरधीयत ॥ १८ ॥ स तेन वरदानेन लब्धवान् भूरिदक्षिणं ॥ अपातयच्च समरे सोमदत्तिः शिनेः सुतं ॥ १९ ॥ पश्यतां सर्वसैन्यानां पदाचैनमताडयत् ॥ एतत्ते कथितं राजन्यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ २० ॥ न हि शक्यो रणे जेतुं सात्वतो मनुजर्षभैः ॥ लब्धलक्ष्याश्च संग्रामे बहुशश्चित्रयोधिनः ॥ २१ ॥ देवदानवगंधर्वा विजेता रोत्यविस्मिताः ॥ स्ववीर्यविजये युक्तानैते परपरिग्रहाः ॥ २२ ॥ न तु ल्यं वृष्णिभिरिह दृश्यते किंचन प्रभो ॥ भूतं भव्यं भविष्यच्च बलेन भरतर्षभ ॥ २३ ॥ न ज्ञातिमवमन्यंते वृद्धानां शासने रताः ॥ न देवासुरगंधर्वा न यक्षोरगराक्षसाः ॥ २४ ॥ जेतारो वृष्णिवीराणां किंपुनर्मानवारणे ॥ ब्रह्मद्रव्ये गुरुद्रव्ये ज्ञातिस्वे चाप्यहिंसाकाः ॥ २५ ॥ एतेषां रक्षितारश्च ये स्युः कस्यां चिदापदि ॥ अर्थवंतो न चोत्सिक्ता ब्रह्मण्याः सत्यवादिनः ॥ २६ ॥ समर्थान्नावमन्यंते दीनान् भ्युद्धरंति च ॥ नित्यं देवपरादां तास्त्रातारश्चाविकथनाः ॥ २७ ॥ तेन वृष्णिप्रवीराणां चक्रं न प्रतिहन्यते ॥ अपि मेरुं वहेत्कश्चित्त्तरे द्दामकरालयं ॥ २८ ॥ न तु वृष्णिप्रवीराणां समेत्यांतं व्रजे नृप ॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं यत्र ते संशयः प्रभो ॥ कुरुराजन रश्रेष्ठ तव व्यपनयो महान् ॥ २९ ॥ इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि जयद्रथवधपर्वणि सात्यकिप्रशंसायां चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४४ ॥ ॥ ५ ॥ धृतराष्ट्र उवाच तदवस्थे ह ते तस्मिन् भूरिश्रवसि कौरवे ॥ यथा भूयो भवद्युद्धं तन्ममाचक्ष्व संजय ॥ १ ॥ संजय उवाच भूरिश्रवसि संक्रांते परलोकाय भारत ॥ वासुदेवं महाबाहु रर्जुनः समचूचुदत् ॥ २ ॥ चोदयाश्वान् भृशं कृण्वतोर राजा जयद्रथः ॥ श्रूयते पुंडरीकाक्षस्त्रिषु धर्मेषु वर्तते ॥ ३ ॥ प्रतिज्ञां सफलां चापि कर्तुं मर्हसि मेऽनघ ॥ अस्तमेति महाबाहो त्वरमाणो दिवाकरः ॥ ४ ॥ एतद्विपुरुषव्याघ्रमहदभ्युद्यतं मया ॥ कार्यं संरक्ष्यते चैष कुरुसेनामहारथैः ॥ ५ ॥ यथानाभ्येतिसूर्योस्तं यथा सत्यं भवेद्वचः ॥ चोदयाश्वांस्तथा कृण्वतः यथाहन्यां जयद्रथं ॥ ६ ॥ न्येत तदातूर्णं स्वर्गप्राप्तिरेव तस्य धर्मः अथ पलायमानो हन्येत तदानरकप्राप्तिरेव तस्य धर्मः अथ मर्दयंस्त्वदेशं च तदा यशः शरीरनाश एव तस्य धर्मः यावदसौ युद्धाग्निमुखः प्रथमधर्मे तिष्ठति तावदेव हंतुमुचितः अतः शीघ्रमश्वांश्चोदयेति ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥